ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ. Μία Κριτική Εισαγωγή.

του Saul Newman

Για την Πολιτική θεολογία και μάλιστα σε σχέση με την κρίση της πανδημίας και τις πολιτικές επιπτώσεις συγκεκριμένα στο πως αντιλαμβανόμαστε την κυριαρχία, τις σύγχρονες σχέσεις εξουσίας και πως πρέπει να αντισταθούμε σε αυτούς τους νέους μηχανισμούς της
εξουσίας. Όπως αναφέρατε πριν, βασίζομαι στο πρόσφατο βιβλίο μου "Πολιτική θεολογία " που κυκλοφόρησε περίπου πριν δύο χρόνια.

Κατά την άποψη μου η παρούσα κρίση και ορισμένα από τα επείγοντα μέτρα που έχουν εφαρμοστεί, είναι σχετική με την Πολιτική θεολογία και ειδικά τον ισχυρισμό του Carl Schmitt στο έργο του "Η Πολιτική θεολογία " (1922), πως η ουσία της κρατικής κυριαρχίας είναι, όπως το ονομάζει, ένα "θαύμα της Εξαίρεσης".
Εκείνο που αποπειράται ο Carl Schmitt είναι να σχηματίσει ένα δομικό παραλληλισμό ανάμεσα σε θεολογικές και πολιτικές έννοιες, ιδιαίτερα στην αντίληψη της κυριαρχίας και τον τρόπο που η κυριαρχία ορίζεται έχοντας τη δυνατότητα να αναστείλει τη συνταγματική τάξη, τα δικαιώματα και τις ελευθερίες και να επιβάλλει την κατάσταση έκτακτης ανάγκη. Ακριβώς αυτό, κατά τη γνώμη μου, είναι εκείνο που συμβαίνει τούτη την εποχή. Όπως θα γνωρίζετε, ο Giorgio Agamben έχει γράψει πάνω σε αυτό το θέμα και ορισμένα από τα μέτρα που εφαρμόζονται είναι χωρίς προηγούμενο ούτως ώστε να γινόμαστε μάρτυρες μίας περιόδου όπου έχουν πραγματικά θολώσει οι διαφορές ανάμεσα στις δημοκρατίες και τα ολοκληρωτικά καθεστώτα.

Η Πολιτική θεολογία αφορά στην πολιτική νομιμοποίηση και θεμελίωση της εξουσίας ενώ ταυτόχρονα παρουσιάζεται ως μία ορισμένη αντίδραση στην εκκοσμίκευση που επιδιώκει να καλύψει το κενό που δημιουργήθηκε στη θέση του υπερβατικού, οπότε το επιχείρημα μου είναι πως ο θεολογικός κόσμος κατέρρευσε τον 16ο αιώνα και η πολιτική εξουσία και μάλιστα η κυρίαρχη πολιτική εξουσία, έρχεται να αντικαταστήσει την υπερβατική, στο κενό που δημιούργησε η απουσία της. Η ιδέα της πολιτικής κυριαρχίας ουσιαστικά έχει μορφοποιηθεί πάνω στην υπερβατική ισχύ του θεού και της εξουσίας του πάνω στον κόσμο και η οικονομική και τεχνολογική εξουσία λειτουργούν με τον ίδιο τρόπο . Συνεπώς το πρόβλημα της πολιτικής και οικονομικής ισχύος έχει λιγότερο να κάνει με την εξουσία της θρησκείας και περισσότερο με τη σύγχρονη θρησκεία της εξουσίας.

Πώς λοιπόν να αντιδράσουμε στο πρόβλημα της εξουσίας ? Τι δυνατότητες, ποιές δυνάμεις, μας είναι διαθέσιμες ώστε να σταματήσουμε τον μηχανισμό της εξουσίας που μας ωθεί προς την καταστροφή ?

Η απαίτηση για περισσότερη εκκοσμίκευση δεν μπορεί να αποτελέσει μία ικανή απάντηση στο πρόβλημα της Πολιτικής θεολογίας επειδή τούτη βασίζεται ακριβώς στην εκκοσμίκευση.
Επομένως η άποψη μου είναι πως η εκκοσμίκευση εμπεριέχει μία θεολογική διάσταση, με άλλα λόγια, εμπεριέχει ίχνη του ιερού που ενσωματώνονται μέσα στις κοινωνικές δομές και θεμελιώνει νέες μορφές πολιτικής και οικονομικής εξουσίας που επιδιώκουν να συμπληρώσουν το κενό στη θέση που άφησε η θρησκεία. Ως απάντηση πρέπει να διερευνήσουμε την ιδέα της βεβήλωσης (βλασφημίας).

Ο αναρχικός Jacques Ellul και ο Giorgio Agamben υποστηρίζουν πως η βεβήλωση συνδέεται και στηρίζεται πάνω στην έννοια του ιερού και πρόκειται για κάτι που επανα-καθαγιάζεται ή ιεροποιείται και πάλι.
Ο λατινικός όρος “profanus” κυριολεκτικά σημαίνει πριν ή έξω από το Ναό και κατέληξε να προσδιορίζει κάτι το οποίο είναι ανίερο ή και

μη-καθαγιασμένο, συνεπώς κάτι που δεν γίνεται δεκτό μέσα στο χώρο των ιερών τελετουργιών.

Ίσως μπορούμε να αντιληφθούμε τη βεβήλωση – βλασφημία – με έναν λίγο διαφορετικό τρόπο, δηλαδή με ό,τι εννοούμε με την εμπειρική γνώση που ανθίσταται στην θεολογική αφαίρεση και υπέρβαση και υπονοεί τον ανοιχτό νού και ένα συντονισμό με τον κόσμο. Εννοώ ένα ήθος επιμέλειας για όσα υπάρχουν και έναν ανοιχτό νού στη δυνατότητα να επανα-γοητευτούμε (ή/και να μαγευτούμε) από τον κόσμο.

Αν η εκκοσμίκευση χαρακτηρίζεται από την εμπειρία της απογοήτευσης και όμως καταλήγει σε μία επαν-εκκοσμίκευση των τεχνικών, επιστημονικών οικονομικών και πολιτικών δυνάμεων τότε ίσως ο μόνος τρόπος για να το αντιμετωπίσουμε και να δραστηριοποιηθούμε εναντίον της, είναι διά μέσω ενός σεβασμού των δυνατοτήτων που βρίσκονται στον κόσμο και συγκεκριμένα στον φυσικό κόσμο και στην πραγματοποίηση ενός ευρύτερου ανοίγματος ή και με την ανάμειξη μας με τη φύση και τα φυσικά οικοσυστήματα που αποτελούν την αληθινή βάση της ζωής μας. Ακριβώς αυτή η ανάμειξη με τα οικοσυστήματα εκφράστηκε με δραματικό τρόπο στην παρούσα κρίση πανδημίας.
Αναφέρομαι σε μία βέβηλη επανα-γοήτευση με τον κόσμο όμως αυτό δεν σημαίνει μία επιστροφή στην θεολογική υπέρβαση αλλά στην αναγνώριση της βαθιάς μας σύνδεσης και εξάρτησης με πολύπλοκα συστήματα, δίκτυα και διαδικασίες τα οποία δεν είμαστε ακόμα σε θέση να αντιληφθούμε πλήρως. Ταυτόχρονα νιώθουμε μία αφηρημένη αίσθηση έκπληξης και χαράς για τα μυστήρια της φύσης που δεν είμαστε ακόμα σε θέση να κατανοήσουμε ολοκληρωμένα.

Πρόκειται για την αναγνώριση των θεμελιωδών ορίων και περιορισμών της ανθρώπινης φύσης και την απόρριψη του ανθρωπισμού και του ανθρωποκεντρισμού που δεν οδήγησαν απλά στην διάχυτη καταστροφή και κατασπατάληση των φυσικών πόρων αλλά και στην αποξένωση από τη φύση.
Ο νεωτερισμός ισχυροποίησε τεχνολογικά μία ανθρωπιστική θρησκεία που λειτουργεί στην ίδια κατηγορία υπέρβασης όπως ο χριστιανισμός ή ο ιουδαϊσμός και το ισλάμ. Οπως ο θεός

υπερβαίνει τον άνθρωπο έτσι και ο άνθρωπος με τη σειρά του υπερβαίνει και στέκεται πάνω από τη φύση. Το πρόβλημα εδώ είναι αυτή η αφαίρεση της βέβηλου κόσμου και των όντων τόσο των ανθρώπινων όσο και των μη-ανθρώπινων που τον κατοικούν. Από την άλλη μεριά για να κατανοήσουμε τον φυσικό κόσμο με έναν βέβηλο τρόπο ως έναν κόσμο που έχει τη δική του σημασία και χρησιμότητα πέρα από την απλή χρηστικότητα για τις ανθρώπινες ανάγκες, πιστεύω πως με κάποιο τρόπο υπονομεύει ή αποκαθηλώνει το πολιτικό-θεωρητικό παράδειγμα σύμφωνα με το οποίο η ζωή θυσιάζεται στο βωμό της αφαίρεσης.
Αυτό είναι το τρίτο σημείο που θέτω. Πιστεύω ότι εδώ μπορεί να γίνει μία πολύ σοβαρή σύνδεση γύρω από την οικολογική θεωρία και ορισμένα στοιχεία μίας αιρετικής θεολογίας που αποπειράται να υπονομεύσει την υπερβατική έννοια του θεού όπως επίσης και την ανθρωπομορφική εικόνα του ανθρώπου. Αυτός λοιπόν είναι ο πρώτος τρόπος που αντιλαμβάνομαι τη Βέβηλη Πολιτική.

Η σχέση ανάμεσα στην πολιτική και οικολογική κυριαρχία αποτελούν επίκεντρο των αναρχικών θεωριών.Πολλοί αναρχικοί όπως ο Μάρεϊ Μπούκτσιν για παράδειγμα, έχουν δημιουργήσει έναν παραλληλισμό ανάμεσα στη σχέση μας με τη φύση, την καταχρηστική και κυριαρχική σχέση μας με τη φύση, αλλά επίσης και την καταχρηστική, καταπιεστική και κυριαρχική σχέση μας με τους άλλους ανθρώπους που χαρακτηρίζουν τις κοινωνικές μας σχέσεις γενικώτερα. **Η ασυμβίβαστη αυτή κριτική στην πολιτική εξουσία, το μη-ιεραρχικό όραμα των πολιτικών σχέσεων που μπορεί επίσης να περιλαμβάνει μία αντι-καταχρηστική σχέση με τη φύση, κάνει τον αναρχισμό σημαντικό για την κατανόηση της Βέβηλης Πολιτικής που επιδιώκω να αναπτύξω.** Επίσης η βασική έννοια της Αναρχίας δηλαδή η απουσία της εξουσίας ή των δομών της, είναι ένας άλλος τρόπος να εκφράσουμε το οντολογικό ενδεχόμενο, την ανοικτότητα και τη διάδραση με τον κόσμο τα οποία συσχετίζω με την ιδέα της βεβήλωσης.
Η ΑΝ-ΑΡΧΙΑ, η απουσία εξουσίας που είναι άλλωστε μία ελληνική λέξη, αντιστέκεται στο υπερβατικό και κάνει αδύνατη την θέσμιση ιεραρχιών μεταφυσικού ή πολιτικού τύπου. Και για αυτό πιστεύω πως η Αναρχία είναι η πραγματική αντίθεση με την

θεωρία της Κυριαρχίας του Σμιτ και το απαραίτητο σημείο εκκίνησης για οποιαδήποτε σοβαρή κριτική της Πολιτικής Θεολογίας.
Όμως πιστεύω πως πρέπει να στοχαστούμε πιό προσεκτικά γύρω από την ιδέα της Αναρχίας και την πολύ αμφίσημη έννοια της Πολιτικής Θεολογίας. Αν ανατρέξουμε και ξαναδιαβάσουμε τον Καρλ Σμιτ και το βιβλίο του "Πολιτική θεολογία" κατά κάποιο τρόπο για τον ίδιο ο αληθινός εχθρός είναι ο αναρχισμός και όχι ο φιλελευθερισμός. Ο εχθρός του είναι ο επαναστατικός αναρχισμός του 19ου αιώνα που εκφράστηκε από τους Μπακούνιν, Κροπότκιν και Προυντόν και αποτελούν μία πραγματική απειλή, όπως το θέτει ο ίδιος, για τη νομιμοποίηση της πολιτικής κυριαρχίας. Κατά τον Σμιτ ο μόνος τρόπος να αντιδράσει αποτελεσματικά η Κυριαρχία ενάντια στον αναρχισμό είναι να γίνει η ίδια "αναρχική". Με μία έννοια στο καθεστώς εξαίρεσης η Κυριαρχία υπερβαίνει το νόμο. Υπό μία έννοια δομείται αναρχικά, γίνεται εκείνο που ονομάζουμε η αναρχία της εξουσίας.

Με την αναστολή των νόμων και την κήρυξη του καθεστώτος εξαίρεσης, η κυριαρχία γίνεται αυτόνομη, ανεξάρτητη και αυτοθεσμιζόμενη. Οπότε η Αναρχία και η Εξαίρεση είναι οι δύο πλευρές του ίδιου νομίσματος ή δύο πλευρές μίας Λωρίδας Möbius (ΣτΜ. August Ferdinand Möbius 1790-1868) που ενώ αντιτίθεται η μία στην άλλη βρίσκονται στο ίδιο χρονικό διαρκές και μοιράζονται την ίδια δομή. Αυτός μερικές φορές είναι και ο λόγος που γίνεται δύσκολο να διακριθεί η διαφορά των επαναστάσεων από τις αντεπαναστάσεις και επίσης έτσι αναφέρει ο Agamben την Αναρχική Φύση της Εξουσίας.

> ***Η Αναρχία είναι το μυστήριο στο επίκεντρο της Πολιτικής Θεολογίας. Είναι ο θανάσιμος εχθρός της Πολιτικής Θεολογίας που αποκηρύττει και φοβάται περισσότερο και όμως είναι εκείνο που η Πολιτική Θεολογία πρέπει να αφομοιώσει και να μιμηθεί ούτως ώστε να εξουδετερώσει την απειλή του.***
> ***Συλλογιζόμενοι κατά πόσο ο Αναρχισμός είναι μία αποτελεσματική κριτική αντίδραση στην Πολιτική Θεολογία***

πρέπει να σκεφτούμε αυτό που λέει ο Καρλ Σμιτ για την Αναρχία και ιδιαίτερα τον Μπακούνιν που τον χαρακτηρίζει ως "το μεγαλύτερο αναρχικό του 19ου αιώνα", ο οποίος γίνεται στη θεωρία ο " θεολόγος της αντι-θεολογίας " και στην πράξη ο " Δικτάτορας της Αντι-Δικτατορίας".

Τι άραγε να εννοεί με τούτες τις αινιγματικές φράσεις ?

Ο Σμιτ υπογραμμίζει πως οι αναρχικοί μοιράζονται με τους Αντεπαναστάτες μία απόλυτη ροπή προς το κυρίαρχο κράτος σε τέτοιο βαθμό που είναι πιστά είδωλα ο ένας του άλλου. Τόσο οι Αναρχικοί όσο και οι Αντεπαναστάτες είναι απολυταρχικοί δεδομένου πως αμφότεροι έχουν μία απολυταρχική άποψη για το Κράτος. Οι Αντεπαναστάτες υποθετικά πιστεύουν στο Κράτος ενώ οι Αναρχικοί το απορρίπτουν, όμως και οι δύο το αντιμετωπίζουν ως μία απολυταρχική δομή. Με άλλα λόγια ως ένα μηχανισμό που κατέχει αδιαμεσολάβητη εξουσία.

Εκεί που πιστεύω πως ο Μπακούνιν πέφτει στην παγίδα της Πολιτικής Θεολογίας είναι ο τρόπος που καταλήγει σε θεολογικές κατηγοριοποιήσεις κατά την επίθεση του στη θεολογία. Ήταν τόσο ακραίο το μίσος του για το Χριστιανισμό και την εκκλησία ώστε επικαλέστηκε το διάβολο, το Σατανά στον πόλεμο του ενάντια στο θεό και το Κράτος. Ο επαναστατικός Σατανισμός του Μπακούνιν θα μπορούσε δικαίως να θεωρηθεί ως μία αντι-θεολογική θεολογία, ιδιαίτερα σε ότι αφορά στον εορτασμό της εμμένειας και του Υλισμού ως ένα νέο είδος θρησκείας ανάμεσα στη Ζωή και την Ανθρωπότητα που θα έρθει να αντικαταστήσει ή να παραγκωνίσει τις θρησκείες του Υπερβατικού.

Συνεπώς υποστηρίζω πως ο Αναρχικός Υλισμός, δηλαδή αυτή η ιδέα πως οι κοινωνικές σχέσεις ενσαρκώνουν αυτή την επικείμενη ορθολογική δομή σε μία ορθολογική κίνηση που έρχεται να αντικαταστήσει τον παλιό σκοταδισμό της θρησκείας, ο Υλισμός καταλήγει τελικά να γίνει ένα άλλο είδος θρησκείας, ένα άλλο είδος συστήματος πίστης και συνεπώς πέφτει στην παγίδα της Πολιτικής Θεολογίας.

Για να μπορέσει ο αναρχισμός να αντισταθεί ουσιαστικά σε αυτό

το πολιτικο-θεολογικό παράδειγμα θα πρέπει να είναι ικανός να δραπετεύσει από τη σκιά της εξουσίας ή το φάσμα του πανίσχυρου κυρίαρχου κράτους εκείνου που ο Λακαν αναφέρει ως “ο Λόγος του Κυρίαρχου”. Εννοώ εδώ πως η κεντρική ιδέα του αναρχισμού γιά την “ επανάσταση ενάντια στην Κρατική Εξουσία ” μάλλον χρήζει αναστοχασμού.

Ο αναρχισμός είναι μία φιλοσοφία που έχει με οξύνοια αντιληφθεί τους κινδύνους της Εξουσίας, πολύ περισσότερο από το Μαρξισμό ή το μαρξισμό – λενινισμό και αυτός είναι ο λόγος που επιδιώκει την καταστροφή της κρατικής εξουσίας και μάλιστα ως πρώτη πράξη της επανάστασης. Όμως αν προσπαθήσουμε να στοχαστούμε τι ακριβώς σημαίνει ο όρος “Επανάσταση” σήμερα, δεν είναι και τόσο ξεκάθαρο επειδή η κρατική κυριαρχία ή καλύτερα τα όρια της Κρατικής Κυριαρχίας είναι πολύ λιγότερο διακριτά και βρισκόμαστε σε μία εποχή όπου η Εξουσία έχει μία δικτυακή δομή και μορφή αντίθετα με την κεντρική θέση που κατείχε και τον τρόπο που λειτουργούσε τον 19ο αιώνα. Ούτε και είναι ακόμα εντελώς ξεκάθρο τι είδους θεσμοί θα αντικαταστήσουν το Κράτος και αν οι άνθρωποι θα είναι έτοιμοι να οργανωθούν συνεργατικά σε ένα ευρύ κοινωνικό επίπεδο.

Οπότε η ερώτηση μου , ακόμα δεν είναι οριστικός ισχυρισμός αλλά μία ερώτηση, είναι : με Τι θα μοιάζει σήμερα η Επανάσταση και το κατά πόσο θα προσομοιάζει με ένα Αποκαλυπτικό γεγονός που θα καταστρέψει οριστικά την Κρατική Εξουσία με μία συμβολική πράξη ή με μία σειρά από συμβολικές πράξεις.

Φυσικά θεωρώ πως οι συμβολικές πράξεις είναι πολύ σημαντικές αλλά δεν πιστεύω πως απαραίτητα επιλύουν το πρόβλημα της Εξουσίας. Ίσως είναι πιό παραγωγικό στην εποχή μας να επιδοθούμε σε μία σειρά από πρακτικές αυτο-μεταμόρφωσης ή καλύτερα εκείνες που ο Φουκω ονομάζει “ασκήσεις” (που βέβαια είναι ελληνική λέξη), οι οποίες θα μας δώσουν τη δυνατότητα να τροποποιήσουμε τις σχέσεις μας με τους άλλους, να τροποποιήσουμε τις ηθικές και κοινωνικές σχέσεις με τους άλλους και με το άμεσο περιβάλλον μας και να δομήσουμε διαφορετικές μορφές κοινωνικής οργάνωσης που θα μας δίνουν περισσότερη αυτονομία από την κρατική εξουσία.

Αυτό είναι που ο Agamben ονομάζει “πρακτικές αποκαθήλωσης”. Δεν είναι απλά αντιθεσμικές επειδή καταρρίπτοντας ένα θεσμό οδηγείσαι πάντα στη δημιουργία ενός άλλου είδους ή και σε διαφορετικες μορφές θεσμών. Πιστεύω πως οι “ πρακτικές εγκαθίδρυσης ” αναφέρονται σε μία σειρά μικροπολιτικών σχέσεων που λαμβάνουν χώρα ανάμεσα στα υποκείμενα.

Κι εδώ νομίζω πως η αντίληψη του αναρχικού Max Stirner για την εξέγερση, αντιπαραθετικά προς την επανάσταση, είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα σε αυτό το πλαίσιο, επειδή το επιχείρημα του είναι ότι η Επανάσταση απλά δημιουργεί νέες μορφές θεσμών ενώ στην Εξέγερση το άτομο αναδημιουργεί τον εαυτό του και επιβεβαιώνει την αδιαφορία του ως προς την Εξουσία.
Ας στοχαστούμε περισσότερο γύρω από αυτές τις βέβηλες πρακτικές
ή μικροπολιτικές πρακτικές και σε τι προσομοιάζουν. Εδώ θέλω να αναφερθώ στον Ivan Illich που υπήρξε ιερέας που απέρριψε τον Καθολικισμό κι έγραψε κάποιες ενδιαφέρουσες κριτικές για το βιομηχανικό νεωτερισμό και ειδικότερα στο σύγχρονο σύστημα υγεία και εκπαίδευσης.
Γράφοντας στη δεκαετία του 1970 ο Ιλλιτς υποστήριξε πως οι σύγχρονοι θεσμοί έχουν φτάσει σε ένα σημείο κρίσης σε ότι αφορά στην αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα. Η ρίζα του προβλήματος βρίσκεται στην κουλτούρα των μηχανών όπως επίσης και στην εξάρτηση μας αποστερώντας μας την αυτονομία. Οπότε στην κριτική του Ιλλιτς στη σύγχρονη βιομηχανική κοινωνία είναι κεντρική η ιδέα των “αρνητικών αποδόσεων”.

Υποστηρίζει πως όταν η τεχνολογία εξελίσσεται πέρα από μία ορισμένη αποδοτικότητα αρχίζει να γίνεται αναποτελεσματική και σπάταλη απαιτώντας περισσότερο χρόνο και ενέργεια για να τη διαχειριστούμε και να τη χρησιμοποιήσουμε. Έτσι και με τα ταχύτερα δίκτυα διασύνδεσης επικοινωνιών και τις συσκευές που υποτίθεται ότι εξοικονομούν χρόνο, τελικά χάνουμε περισσότερο χρόνο απλά για να ειμαστε δικτυωμένοι. Ιδιαίτερα μάλιστα τούτη την εποχή του “περιορισμού” πρόκειται για κάτι που το βιώνουμε όλοι μας επειδή επικοινωνούμε εικονικά και αφιερώνουμε

περισσότερες ώρες της μέρας μπροστά στους υπολογιστές και τελικά όσον αφορά στην αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα μάλλον υπάρχει έλλειμμα.

Ο ίδιος κανόνας των "αρνητικών αποδόσεων" ισχύει και στη σύγχρονη ιατρική που έχει μεταφέρει την δυνατοτητα θεραπείας από τους ανθρώπους στις μεγάλες φαρμακοβιομηχανίες και στα ιδρύματα και καταλήγει να έχουμε πολλούς ανθρώπους λιγότερο υγιείς και ευάλωτους σε ασθένειες και περισσότερες νέες ασθένειες και μεγαλύτερη εξάρτηση στα φάρμακα. Έτσι ακούμε για βακτήρια που αντιστέκονται στα γνωστά φάρμακα ως αποτέλεσμα της κατάχρησης αντιβιοτικών. Ο κανόνας επίσης ισχύει στις σύγχρονο τρόπο μετακίνησης, κάποτε ταξιδεύαμε σπαταλώντας περισσότερο χρόνο στο ταξίδι αλλά όσο ταχύτερα ταξιδεύουμε τόσο περισσότερο χρόνο χάνουμε και γινόμαστε πιό αργοί. Μπορεί εύκολα να το διαπιστώσει κάθε σύγχρονος ποδηλάτης στις πόλεις μας που η δυνατότητα μετακίνησης του είναι αντιστρόφως ανάλογη της τελικής ταχύτητας του οχήματος του (ΣτΜ. σε σχέση με τις μοτοσυκλέτες και τα αυτοκίνητα) αν υπολογίσουμε τα μποτιλιαρίσματα και τις άλλες επιπλοκές της κίνησης. 1.01.23

1 Μέρος της συζήτησης με το Σαουλ Νιουμαν που υπάρχει στο κανάλι της ΒΑΒΥΛΩΝΙΑΣ Πολιτικό Περιοδικό στο YOU TUBE.

https://youtu.be/z_KmJBaAw-8